

Hjus elo-
gium ex
Epistola
Thomæ Ni-
gri.

epitaphio ornatus fuerit, cum inquirerem, reperire non licuit. Funebris laudationis, & epitaphii loco esse potest Epistola Thomæ Nigri Canonici, Archipresbyteri, & Vicarii Spalatensis doctissimo & integerrimo Marco Marulo nobili Spalatensi inscripta; in qua Bernardo Archiepiscopo præclarum eloquentiæ, doctrinæ, ac virtutis testimonium tribuit.

Cum urbem Romam, Sanctorumque reliquias ex voto invisere statuissem, eo tunc temporis evocatum ad Concilium Lateranense Bernardum Zane Archipræsulem nostrum Spalatensem operæ pretium visum est comitari. Quo cum longo postliminio tandem pervenissem, peragratis omnibus pene Sanctorum sacellis, eorumque sacris reliquiis ex Christianorum instituto adoratis, contigit interfuisse orationi ab eodem Archipræsule nostro luculentissime perorata coram Maximo Pontifice Julio II. ceterisque Patribus ex industria in Lateranensi Synodo, ad id in prima sessione congregatis. Quam quidem orationem, M. Marule, amicorum doctissimorumque virorum rarissime, ad te præcipue mittere visum est, ut cui tu, in illo tuo præclaro opere de imitatione Christi, eruditionis atque ingenii laudem tribuisti singularem, dignumque censuisti, cui ipsum opus præcipue dedicares, ejus nunc non minus commendes erga Rempublicam Christianam studium atque curam, cum perspexeris qualibus ipse argumentis, quanta animi verborumque concitatione totus in eo sit, ut bella inter Christianos Principes exorta sedentur, ut unusquisque suis limitibus contineatur, ut hæreses, schismataque extirpentur, ut pax reddatur Ecclesiæ, ut tandem adversus communes fidelium persecutores Turcas communia Christianorum arma sumantur. Talia tu cum legeris, putabis illum non in auditorio ac frequenti confesso celeberrimorum virorum verba facere, sed in acie totum versari, arma tractare, buccina militari concrepare: tam acer est in dicendo, tam vehemens in exhortando, tam efficax in suadendo: sed omissa actione, pronuntiationem vehementiamque verborum Demosthenis, Æschinisque sua verba trutinantium crederes. Quod nequaquam auferem adstruere, nisi & orationi prius perorata, quam pene demandata, ipse interfuissem, & ab omnibus fere, qui interfuere, commendatissimam cognovissem. Nam & tunc totius pene sacratissimi theatri applausu est excepta, & postea omnium, qui eam legerunt, seu audierunt, rotundo ore celebrata, ac doctissimi cujusque sententia commendata. Magisque ejus eloquii venustatem vehementiamque admirantur, qui Philosophia insuper, & Theologia peritissimum cum esse non ignorant. Rarum enim est, ut quis ad tam ingenuas, tantæque difficultatis artes etiam Rhetoricam examussim adjecerit. Illud etiam non in ultimis Archipræsulis nostri laudibus computandum censeo, ut qui in Ecclesia sua Metropolitana in prædicatione annunciationeque divini verbi per totam pene quadragesimam indefesso gradu, ac veluti quodam continuato virtutum pariete, a nullius ordinis, religionisque professore se passus est superari; in orando etiam eisdem professoribus præferri merito & debuit, & meruit, cum Prælatorum, non Monachorum id præcipue sit muneris. Sed quibus mores quoque hominis, sicut nobis, liquido innotescunt, nihil in eo desiderari ajunt, vel quod ad eruditionem, vel quod ad vitam pertineat. Idem te de ipso jampridem sentire non dubito. Eo etiam magis in eo tantas fortunæ dotes mirandas censeo, quod

Illyrici Sacri Tom. III.

& nobilitate præcipua splendescens, & opibus non modicis pollens, in gremio luxuriantis fortunæ molliter educatus, litteras non est aspernatus, nec eruditos, eruditorumque consuetudinem fastidienter illudit. Nam bona mens, bonaque fortuna rarenter copulantur. Quotus enim quisque ex globo nobilium eloquentiæ studet? quotusquisque aut eruditus est, aut eruditionis assertor? E contrario complusculos videas (de nobilibus opulentioribusque loquor), qui ubi acceperint adolescenturæ, se totos dedant dedicentque beluini voluptatibus, quibus litteratorum gymnasium carcer est, doctrina supplicium, qui spretores sunt studiorum, osiores studioforum. At Archipræsul noster in amplissimis, uti prædixi, fortunarum bonis constitutus, præcipuo Veneti Senatus genere præfulgens, stemmata suorum tum summorum Pontificum, tum Cardinalium, Patriarcharumque affatim numerans, a teneris, ut Græci ajunt, unguiculis ad hanc usque ætatem litterarum studia scienter amplexus est, datque operam, ut natalium suorum splendor eruditione magis illustretur, quam genere. Verumtamen, ut revertamur, unde digressi sumus, cum orationem, quam mittimus, mi Marce, perlegeris, quod intra te fortasse tacitus sentis, etiam verbis scriptisque in publicum securus dabis; delectabitque te ab eo plurimum amari, quem plurimum laudas: immo qui jam multorum ore celebratur ubique, & extollitur; adeo ut nemo sit qui dubitet ex oratione, suasque suo Pontificem Max. Julium, compositis Ecclesiæ rebus, & his, quæ per tyrannos erant occupata, reparatis, continuo expeditionem indicturum in Turcas, omnesque Christianorum Principes, qui ad hanc usque diem dormierunt, veluti ex somno Endymionis excitaturum, convocaturumque ad eam perficiendam; ut qui Christiano nomini tam infensi infestique sunt, ipsius Christi Vicarii invictissimi auspiciis profligentur. Etenim si nemo priorum Pontificum aque, ac iste, magnas res aut aggressurus sit, aut felicissime gesserit; cur non speremus, ipso duce, & hoc futurum? Oremus igitur, ut qui Pontifici Maximo Julio II. tantæ gerendæ rei contulit voluntatem, non denegat facultatem. Ceterum felix Spalatina civitas patria nostra, cui Bernardus Zane contigit Archipræsul, qualem & habere jucundissimum est, & habuisse gloriosum. Vale. Ex urbe v. Idus Majas, millesimo quingentesimo duodecimo.

Cum Marcus Marulus, ad quem hæc Epistola scripta fuit, a Bernardo Archiepiscopo & plurimi fieret, & carus in primis haberetur, ob eximiam hominis doctrinam, vitæque integritatem cum singulari virtute ac sanctimonia conjunctam, committere non possum, ut talis ac tanti viri memoriam sine laude præteream; præsertim cum non urbi Spalatensi solum, in qua natus, sed universæ Dalmatiæ plurimum splendoris atque ornamenti attulerit. Hic ergo ejus vitam omnium laudum genere cumulata subijcio, quam Franciscus Natalis civis Spalatensis Marulo non æqualis modo, sed etiam per familiaris conscripsit.

Marcus Marulus generosis parentibus ortus patrem habuit Nicolaum Marulum, virum non modo politicis moribus, & liberalibus studiis excultum, sed studioforum quoque omnium fauorem præcipuum, Reipublica quoque suæ defensorum acerrimum: matrem vero Dobrizam, nobilis Albertæ domus matronam gravissimam, &

Vita Marci
Maruli a
Francisco
Natale con-
scripta.

O O

san-